

Aneta Wszelaki

Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach
Kolegium Finansów
Katedra Rachunkowości
aneta.wszelaki@ue.katowice.pl

KONSEKWENCJE EWIDENCYJNO- -SPRAWOZDAWCZE ZMIAN W ZAKRESIE AKTUALIZACJI WARTOŚCI EKSPOZYCJI KREDYTOWYCH W BANKACH STOSUJĄCYCH PRZEPISY USTAWY O RACHUNKOWOŚCI

Streszczenie: W wyniku finansowym banku stosującego regulacje Ustawy o rachunkowości należy uwzględnić zgodnie z zasadą ostrożności rezerwy na znane jednostce ryzyko, grożące straty i skutki innych zdarzeń. W praktyce oznacza to m.in. aktualizację ekspozycji kredytowych poprzez odpisy, które obecnie w polskich regulacjach przyjmują postać rezerw celowych i odpisu aktualizującego należności odsetkowe, ponieważ w ostatnim czasie zmodyfikowano przepisy prawne w tym zakresie. Celem artykułu jest prezentacja aktualnego stanu prawnego w zakresie tworzenia odpisów aktualizujących na ekspozycje kredytowe oraz ewidencyjno-sprawozdawczych konsekwencji zmian w tym zakresie. W artykule poddano analizie obowiązujące akty prawne oraz dokonano krytycznej analizy literatury. W celu sformułowania końcowych wniosków posłużono się metodą syntezy.

Słowa kluczowe: rezerwa celowa, odpis aktualizujący, ekspozycja kredytowa, bank, zasada ostrożnej wyceny.

JEL Classification: M40, M41.

Wprowadzenie

W bankach jednymi z najważniejszych elementów ich majątku są ekspozycje kredytowe, które obejmują bilansowe należności z tytułu kredytów i pożyczek, skupionych wierzytelności, czeków i weksli, zrealizowanych gwarancji, innych wierzytelności o podobnym charakterze oraz udzielone zobowiązania pozabilansowe o charakterze finansowym i gwarancyjnym. Ważnym elementem

jest zatem ustalanie ich wartości bilansowej. W wyniku finansowym banku zgodnie z zasadą ostrożności należy uwzględnić rezerwy na znane jednostce ryzyko, grożące straty i skutki innych zdarzeń, co w praktyce oznacza aktualizację ekspozycji kredytowych poprzez odpisy. Ten odpis aktualizujący, w bankach stosujących polskie prawo bilansowe, przyjmuje formę odpisów aktualizujących w postaci rezerw celowych na należność główną i odpisu aktualizującego na należność odsetkową. Natomiast w bankach stosujących postanowienia Międzynarodowych Standardów Rachunkowości – odpisu z tytułu utraty wartości. W ostatnim czasie, w ramach harmonizacji polskich i międzynarodowych regulacji rachunkowości w tym zakresie, zmodyfikowano przepisy prawne. Na tym tle powstaje pytanie, jak zmiany w zakresie tworzenia odpisów aktualizujących ekspozycji kredytowych banku, dokonane wedle znowelizowanych regulacji prawnych, wpływają na ich ujmowanie w księgach rachunkowych i sprawozdaniu finansowym w bankach stosujących regulacje Ustawy o rachunkowości [2019].

Celem artykułu jest prezentacja aktualnego stanu prawnego w zakresie tworzenia odpisów aktualizujących na ekspozycje kredytowe oraz ewidencyjno-sprawozdawcze konsekwencje zmian w tym zakresie. W artykule poddano analizie akty prawne oraz dokonano krytycznej analizy literatury.

1. Istota i klasyfikacja ekspozycji kredytowych banku

Pojęcie ekspozycji kredytowej zostało zdefiniowane w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków [2019], stanowiącym akt wykonawczy do Ustawy o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r. Ekspozycje kredytowe zgodnie z aktualnymi przepisami rozporządzenia (od 7 listopada 2017 r.) oznaczają bilansowe należności z tytułu kredytów i pożyczek, skupionych wierzytelności, czeków i weksli, zrealizowanych gwarancji, innych wierzytelności o podobnym charakterze oraz udzielone zobowiązania pozabilansowe o charakterze finansowym i gwarancyjnym. Przed zmianą rozporządzenia, a zatem przed 7 listopada 2017 r., do ekspozycji kredytowych nie zaliczano:

- a) odsetek i prowizji, także skapitalizowanych,
- b) wierzytelności od podmiotów zależnych od banku,

które aktualnie są zaliczane do ekspozycji kredytowych. Potocznie pojęcie ekspozycji kredytowych i należności kredytowych stosuje się zamiennie. Zagadnienie ekspozycji kredytowej poruszają także Rekomendacje Komisji Nadzoru Fi-

nansowego (Bankowego) „R”, „S” i „T” [www 1]. Rekomendacje te definiują bilansową ekspozycję kredytową jako aktywa finansowe zaklasyfikowane do kategorii: „pożyczki i należności”, „inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności” lub „dostępne do sprzedaży”. Komisja Nadzoru Finansowego rekomenduje także, aby banki prowadziły odpowiednią dokumentację poszczególnych ekspozycji kredytowych bądź grup ekspozycji [Wszelaki, 2016, s. 247-256]. Najbardziej charakterystycznymi ekspozycjami kredytowymi są udzielone kredyty i pożyczki [Ustawa Prawo bankowe, 2018, art. 69, ust. 1].

Dla prawidłowej wyceny ekspozycji kredytowych w bankach konieczna jest ich odpowiednia klasyfikacja według stopni ryzyka, dokonywana zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków [2019]. Rozporządzenie to wyróżnia:

- I. Ekspozycje wobec Skarbu Państwa w podziale na należności: normalne, wątpliwe i stracone.
- II. Ekspozycje wynikające z pożyczek i kredytów detalicznych w podziale na należności: normalne i stracone.
- III. Pozostałe ekspozycje kredytowe wobec osób fizycznych udzielone na cele niezwiązane z działalnością gospodarczą lub prowadzeniem gospodarstwa rolnego w podziale na należności: normalne, pod obserwacją, poniżej standardu, wątpliwe i stracone.
- IV. Pozostałe ekspozycje kredytowe w podziale na należności: normalne, pod obserwacją, poniżej standardu, wątpliwe i stracone [Wszelaki, 2016, s. 247-256; Rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw..., 2019].

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z 2008 r. ekspozycje kredytowe (należności) klasyfikuje się na podstawie:

- 1) Kryterium terminowości spłaty kapitału lub odsetek w odniesieniu do:
 - a) ekspozycji kredytowych wobec Skarbu Państwa,
 - b) ekspozycji kredytowych wobec osób fizycznych, udzielonych na cele niezwiązane z działalnością gospodarczą lub prowadzeniem gospodarstwa rolnego;
 - 2) Dwóch niezależnych od siebie kryteriów:
 - a) terminowości spłaty kapitału lub odsetek,
 - b) sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika;
- w odniesieniu do pozostałych ekspozycji kredytowych.

W bankach można mówić o ekspozycjach kredytowych zarządzanych indywidualnie i zbiorczo. Klasyfikacja ekspozycji kredytowych w ujęciu indywidualnym oznacza pełny przegląd wszystkich ekspozycji kredytowych z jednoczesnym wyodrębnieniem tych ekspozycji kredytowych, które utraciły wartość bilansową. Ewentualne ustalenie wysokości tworzonego odpisu aktualizującego dokonywane jest więc odrębnie dla każdej ekspozycji kredytowej. Natomiast klasyfikacja ekspozycji kredytowych w ujęciu grupowym zakłada, iż należy przyjąć także, że utrata wartości dla danej ekspozycji kredytowej dotyczy będzie jednocześnie pozostałych ekspozycji kredytowych, które wykazują pewien stopień podobieństwa z ekspozycją rozpatrywaną indywidualnie [Orzeszko, 2006, s. 325-355; Wszelaki, 2012, s. 199-207].

2. Zastosowywanie odpisów aktualizujących w wycenie ekspozycji kredytowych w świetle polskich standardów rachunkowości

Wycena ekspozycji kredytowych banku stosującego postanowienia Ustawy o rachunkowości odbywa się według Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków [2013; zob. Wszelaki, 2012, s. 199-207], z uwzględnieniem faktu, iż na ekspozycje kredytowe w bankach należy tworzyć rezerwy celowe, a od 7 listopada 2017 r. także odpisy aktualizujące na należności odsetkowe [Hońko, Mućko, 2014, s. 205-219; Czajor, 2016, s. 59-68].

W momencie początkowego ujęcia (w dniu zawarcia transakcji) bank wycenia ekspozycje kredytowe według wartości godziwej uiszczonej zapłaty. Koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane tej transakcji, zwiększają tę cenę nabycia [Rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków, 2013, par. 33]. Natomiast na dzień bilansowy kredyty i pożyczki oraz inne należności banku, które nie zostały zaklasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, wycenia się według zamortyzowanego kosztu, z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej oraz z uwzględnieniem odpowiednio przepisów Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków [2013, § 36, ust. 1, pkt. 2]. Zatem zgodnie z przepisami krajowymi ekspozycje kredytowe są wykazywane w bilansie według wartości netto po uwzględnieniu rezerw celowych oraz od 7 listopada 2017 r. także odpisu aktualizującego należność odsetkową [Rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków, 2013; Rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw..., 2019]. Zatem wycena bilansowa ekspozycji kredytowych zależy w dużej mierze od wysokości dokonanych od nich odpisów aktualizujących.

Zmiana przepisów w regulacjach krajowych w 2017 r. w obszarze tworzenia odpisów aktualizujących była związana z przyjęciem Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych. Przyjęcie tego rozporządzenia i konieczność harmonizacji jego postanowień z regulacjami prawa krajowego spowodowała zmiany w Ustawie o rachunkowości i rozporządzeniach wykonawczych w tym zakresie, o których mowa w pkt. 3 artykułu.

Aktualnie od 7 listopada 2017 r. zasady tworzenia odpisów aktualizujących ekspozycje kredytowe reguluje szczegółowo znowelizowane Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r., zgodnie z którym podstawę tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi stanowi wartość bilansowa ekspozycji kredytowej bez uwzględnienia utworzonych rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi, ale z uwzględnieniem przewidywanej w związku z restrukturyzacją zadłużenia kwoty umorzenia części ekspozycji kredytowej [Rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw..., 2019, par. 4, ust. 1]. Banki tworzą odpisy aktualizujące – rezerwy celowe oraz odpisy aktualizujące należności związane z ekspozycjami kredytowymi (należności odsetkowe) – w odniesieniu do ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do kategorii: „normalne” (w zakresie ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych); kategorii „pod obserwacją” oraz „poniżej standardu”, „wątpliwe” i „stracone” (tzw. grupa należności „zagrożone”). Wysokość tworzonych odpisów aktualizujących może być ustalana zgodnie z rozporządzeniem według procedury uniwersalnej lub indywidualnej [Orzeszko, 2006, s. 346; Wszelaki, 2009, s. 465-474; Rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw..., 2019, par. 2-11].

Rezerwy celowe i odpisy aktualizujące na należności odsetkowe związane z ekspozycjami kredytowymi wynikającymi z pożyczek i kredytów detalicznych, zaklasyfikowanymi do kategorii „normalne”, tworzy się w wysokości co najmniej wymaganego poziomu, stanowiącego 1,5% podstawy tworzenia rezerw celowych i odpisów [Rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw..., 2019, par. 3, ust. 1]. Natomiast rezerwy celowe i odpisy aktualizujące na należności odsetkowe, związane z ekspozycjami kredytowymi zaklasyfikowanymi do kategorii „pod obserwacją” i grupy „zagrożone”, tworzy się na podstawie indywidualnej oceny ryzyka obciążającego daną ekspozycję, jednak w wysokości co najmniej wymaganego poziomu rezerw i odpisów, stanowiącego w relacji do podstawy: 1,5% – w przypadku kategorii „pod obserwacją”; 20% – w przypadku kategorii „poniżej standardu”; 50% – w przypadku kategorii

„wątpliwe”; 100% – w przypadku kategorii „stracone” [Rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw..., 2019, par. 3].

Podstawę tworzenia rezerw celowych i odpisów aktualizujących należności (odsetkowe) związane z ekspozycjami kredytowymi, zakwalifikowanymi do kategorii „pod obserwacją” lub grupy zagrożone, można pomniejszyć o wartość niektórych prawnych zabezpieczeń [Rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw..., 2019, par. 4-6]. Rezerwy celowe oraz odpisy aktualizujące należności związane z ekspozycjami kredytowymi tworzy się w ciężar kosztów i rozwiązuje się po wygaśnięciu przyczyn ich utworzenia. Ekspozycje kredytowe stanowiące należności umorzone, przedawnione lub nieściągalne odpisuje się w ciężar utworzonych na nie rezerw celowych.

3. Zmiany w zakresie ujmowania odsetek zastrzeżonych i odpisów aktualizujących na należności odsetkowe w księgach rachunkowych i sprawozdaniu finansowym w bankach stosujących regulacje Ustawy o rachunkowości

Przyjęcie Rozporządzenia PE i Rady (UE) nr 575/2013 z 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych wymusiło zmiany w obszarze ujmowania i wyceny odsetek w bankach, a w konsekwencji wprowadzenie wymogu tworzenia odpisów aktualizujących na należności odsetkowe. Doprowadziło także do zmian w ewidencji księgowej i w sprawozdaniu finansowym w bankach stosujących regulacje ustawy o rachunkowości.

Na mocy Rozporządzenia Parlamentu i Rady nr 575/2013 dokonano zmian w Ustawie o rachunkowości – Ustawą z dnia 15 grudnia 2016 r. o zmianie Ustawy o rachunkowości [2017] usunięto z art. 41, ust. 3 brzmiały: „banki wykazują jako rozliczenia międzyokresowe przychodów również należne im odsetki od należności zagrożonych do czasu ich otrzymania lub odpisania”. Wraz ze zmienionymi przepisami ustawy o rachunkowości zmieniono także przepisy:

- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków,
- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 1 października 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków,
- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 sierpnia 2011 r. w sprawie określenia wzorcowego planu kont dla banków,

które weszły w życie w trakcie 2017 r. z terminem obowiązywania po raz pierwszy do sprawozdań finansowych sporządzanych za rok obrotowy rozpoczynający się od 1 stycznia 2017 r.

Wprowadzono nowy sposób ustalania podstawy kalkulacji rezerw celowych i odpisów aktualizujących wartość ekspozycji kredytowych dla banków stosujących polskie standardy rachunkowości (tzn. Ustawę o rachunkowości wraz z aktami wykonawczymi) i o którym mowa w podrozdziale 2 niniejszego artykułu, z uwzględnieniem faktu, iż banki nie ujmują w rozliczeniach międzyokresowych tzw. odsetek zastrzeżonych (przychodów zastrzeżonych)¹. Odsetki zastrzeżone stanowią obecnie element wyceny bilansowej.

Ten nowy wprowadzony system ujmowania odsetek zastrzeżonych i tworzenia odpisów aktualizujących na należności odsetkowe jest aktualnie podobny do zasad stosowanych przez banki sporządzające sprawozdania finansowe na podstawie Międzynarodowych Standardów Rachunkowości [Rozporządzenie Komisji UE 2016 zmieniające Rozporządzenie (WE) nr 1126/2008 przyjmujące określone międzynarodowe standardy rachunkowości..., 2016; zob. Wiszniowski, 2013, s. 170-188]. Przed nowelizacją prawa banki stosujące postanowienia Ustawy o rachunkowości ujmowały wszystkie naliczone odsetki od kredytów w bilansie jako rozliczenia międzyokresowe przychodów, nie biorąc ich pod uwagę przy ustalaniu wysokości rezerw celowych. Natomiast banki stosujące postanowienia MSR ujmowały naliczone odsetki w sprawozdaniu z całkowitych dochodów (rachunku wyników) w przychodach odsetkowych. Od 2017 r. naliczone odsetki zastrzeżone są w obu grupach banków ujmowane w rachunku wyników oraz są elementem podstawy kalkulacji odpisów aktualizujących.

W ślad za przyjętymi zmianami wprowadzono modyfikację treści załącznika nr 2 do Ustawy o rachunkowości [2019] w zakresie informacyjnym sprawozdania finansowego dla banków. Usunięto z pozycji IX pkt 3 pasywów: „Pozostałe przychody przyszłych okresów oraz zastrzeżone” sformułowanie „oraz zastrzeżone”. Zatem w wyniku zmian przepisów banki nie prezentują już odsetek zastrzeżonych w pasywach bilansu w rozliczeniach międzyokresowych, ale ujmują je w rachunku zysków i strat w wyniku odsetkowym (jako przychody z tytułu odsetek (pozycja I) [Rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków, 2013, par. 41 ust. 2-3]. Dokonują jednocześnie odpisów aktualizujących na należności odsetkowe, które korygują ten wynik i znajdują odzwierciedlenie w:

- Rachunku zysków i strat w pozycji XV „Odpisy na rezerwy i aktualizacja wartości” (a w przypadku konieczności ich rozwiązania w pozycji XVI „Rozwiązanie rezerw i aktualizacja wartości”);

¹ Przychody zastrzeżone to przychody banku z tytułu należnych mu odsetek od należności zagrożonych do czasu ich otrzymania lub odpisania – tzw. odsetki zastrzeżone [Ustawa o rachunkowości, 2019, art. 41, ust. 3].

- Bilansie – jako element wyceny bilansowej ekspozycji kredytowych (pozycja III, IV lub V aktywów bilansu);
- Informacji dodatkowej.

Wyłączenie z bilansu odsetek zastrzeżonych miało wpływ także na zestawienie zmian w kapitale własnym w wyniku wzrostu wyniku finansowego oraz na rachunek przepływów pieniężnych (zmiana prezentacji tych odpisów).

Wraz ze zmienionymi przepisami ustawowymi nastąpiły zmiany we wzorcowym planie kont banków, co spowodowało zmiany w księgowym ujęciu odsetek zastrzeżonych i konieczność ewidencjonowania odpisów aktualizujących na należności odsetkowe. Dotychczas odsetki zastrzeżone były przeksięgowywane z kategorii przychodów odsetkowych (zespół 8 bankowego planu kont; np. konto 810) i ujmowane na koncie 540 „Przychody zastrzeżone”. Aktualnie we wzorcowym planie kont usunięto konto 540, a odsetki zastrzeżone stanowią element stały przychodów odsetkowych na kontach zespołu 8. Należy zatem podkreślić, iż aktualnie banki mają obowiązek ujmowania wszystkich naliczonych odsetek przyporządkowanych do danego okresu sprawozdawczego do wyniku z tytułu odsetek (Dt na kontach grupy, np. 20-24; Ct na kontach zespołu 8, np. 810). Nadpłacone odsetki i prowizje dotyczące następnych okresów sprawozdawczych banki ujmują na koncie 531 „Przychody pobierane z góry” [Rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie określenia wzorcowego planu..., 2017].

Podsumowanie

Na mocy Rozporządzenia i Rady (UE) nr 575/2013 dokonano w 2017 r. zmian w Ustawie o rachunkowości i w aktach wykonawczych do Ustawy. W wyniku wprowadzonych zmian w zakresie aktualizacji wartości ekspozycji kredytowych dokonano ujednoczenia zasad ujmowania należności odsetkowych w bankach, stosujących postanowienia Ustawy o rachunkowości i MSR. Przed nowelizacją prawa banki stosujące postanowienia Ustawy o rachunkowości ujmowały wszystkie naliczone odsetki od kredytów w bilansie jako rozliczenia międzyokresowe przychodów, nie biorąc ich pod uwagę przy ustalaniu wysokości rezerw celowych. Ten nowy wprowadzony system jest aktualnie podobny do zasad stosowanych przez banki sporządzające sprawozdania finansowe na podstawie Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, ponieważ aktualnie w obu grupach banków odsetki zastrzeżone są ujmowane w rachunku wyników oraz są elementem podstawy kalkulacji odpisów aktualizujących. Odsetki zastrzeżone stanowią obecnie także element wyceny bilansowej.

Ponadto wprowadzono modyfikację treści załącznika nr 2 do Ustawy o rachunkowości [2019] w zakresie informacyjnym sprawozdania finansowego dla banków oraz wprowadzono zmiany we wzorcowym planie kont banków, co spowodowało zmiany w księgowym ujęciu odsetek zastrzeżonych i konieczność ewidencjonowania odpisów aktualizujących na należności odsetkowe.

Wprowadzone zmiany przepisów rachunkowości banków należy uznać za słuszne, gdyż prowadzą do ujednoczenia stosowanych zasad i do zwiększenia porównywalności sprawozdań banków, stosujących polskie i międzynarodowe standardy rachunkowości. Z uwagi na ich rangę stanowią nadal przedmiot badań autorki artykułu i będą przedmiotem kolejnych publikacji naukowych.

Literatura

- Czajor P. (2016), *Wpływ modelu utraty wartości aktywów finansowych na obraz sytuacji finansowej banków oraz jednostek o niefinansowym profilu działalności*, „Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach”, nr 285, s. 59-68.
- Hońko S., Mućko P. (2014), *Informacje o utracie wartości ekspozycji kredytowych w sprawozdaniach finansowych banków notowanych na Gieldzie Papierów Wartościowych w Warszawie*, „Journal of Management and Finance”, vol. 12, nr 2, s. 205-219.
- Oreszko T. (2006), *Rezerwy na ryzyko kredytowe jako przedmiot norm rachunkowości bankowej* [w:] Z. Messner (red.), *Standardy rachunkowości wobec wyzwań współczesnej gospodarki*, t. II, Akademia Ekonomiczna, Katowice, s. 325-355.
- Rozporządzenie Komisji UE 2016/2067 z dnia 22 listopada 2016 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1126/2008 przyjmujące określone międzynarodowe standardy rachunkowości zgodnie z Rozporządzeniem (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do Międzynarodowego Standardu Sprawozdawczości Finansowej 9 „Instrumenty finansowe”, Dz.Ur.z.UE L z 2016 r., nr 323/1.
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 11 sierpnia 2011 r. w sprawie określenia wzorcowego planu kont dla banków, Dz.U. z 2017 r., poz. 1082 z późn.zm.
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 1 października 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków, Dz.U. z 2013 r., poz. 329 z późn.zm.
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków, Dz.U. z 2019 r., poz. 520 z późn.zm.
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, Dz.Ur.z.UE, nr L 176/1.

- Ustawa z dnia 15 grudnia 2016 r. o zmianie Ustawy o rachunkowości, Dz.U. z 2017 r., nr 61.
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe, Dz.U. z 2018 r., poz. 2187 z późn.zm.
- Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, Dz.U. z 2019 r., poz. 351 z późn.zm.
- Wiszniewski E. (2013), *Model szacowania utraty wartości instrumentów finansowych w założeniach MSSF nr 9 – rachunkowość czy inżynieria finansowa?* „Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu”, nr 313, s. 170-188.
- Wszelaki A. (2009), *Wykorzystanie rezerw celowych w podejmowaniu decyzji zarządczych w bankach* [w:] H. Buk, A. Kostur (red.), *Zintegrowany system pomiarów dokonań w rachunkowości*, Akademia Ekonomiczna, Katowice, s. 465-474.
- Wszelaki A. (2012), *Wycena ekspozycji kredytowych banku komercyjnego*, „Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach”, nr 82, s. 199-207.
- Wszelaki A. (2016), *Zasady wyceny należności kredytowych w bankach w świetle regulacji MSR/MSSF*, „Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu”, nr 445, s. 247-256.
- [www 1] Rekomendacje dla banków: Rekomendacja R – dotycząca zasad identyfikacji bilansowych ekspozycji kredytowych, które utraciły wartość, wyznaczenia: odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości bilansowych ekspozycji kredytowych oraz rezerw na pozabilansowe ekspozycje kredytowe; Rekomendacja S – dotycząca dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie; Rekomendacja T – dotycząca dobrych praktyk w zakresie zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych, www.knf.gov.pl (dostęp: 20.03.2019).

RECORDING AND REPORTING CONSEQUENCES OF CHANGES IN THE FIELD OF UPDATING THE VALUE OF CREDIT EXPOSURES IN BANKS APPLYING THE ACCOUNTING ACT

Summary: In the financial result of a bank applying the provisions of the Accounting Act, account should be taken, in accordance with the principle of precautionary provision, for a known risk entity that risks losing losses and the effects of other events. In practice, this means updating credit exposures through write-downs, which currently in Polish regulations take the form of specific provisions and a write-down updating interest receivables, because in recent times legal regulations in this respect have been modified. The aim of the article is to present the current legal status in the area of creating revaluation write-offs for credit exposures and recording and reporting consequences of changes in this area. The article analyzes the binding legal acts and critically analyzes the literature. In order to formulate final conclusions, the synthesis method was used.

Keywords: special purpose reserve, revaluation write-off, credit exposure, bank, prudence principle.